

L'altre cinema

'El Capital': la pel·lícula

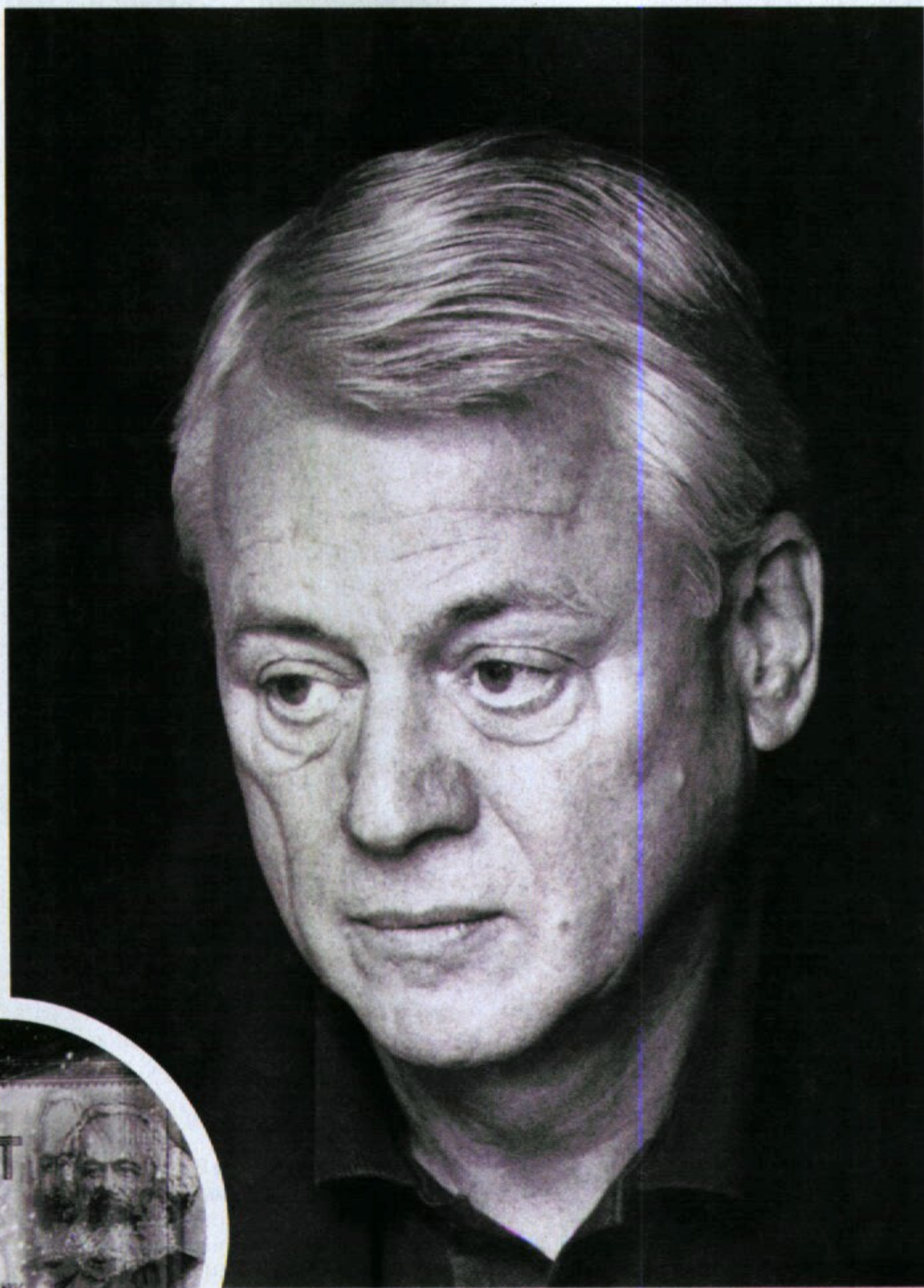
Alexander Kluge ens convida a navegar per les deu hores de la seva adaptació d'*'El Capital'* de Marx. Per **Xavi Serra**

L'Alternativa i La Filmoteca porten a Barcelona una proposta que, d'entrada, fa por: una adaptació cinematogràfica d'*El Capital* de Marx de 570 minuts. El seu autor és l'alemany Alexander Kluge, un director atípic, amb una filmografia inabastable que alterna amb la seva producció literària.

Kluge és una institució del cinema europeu; va ser un dels signants del manifest d'Oberhausen, membre del Nou Cinema Alemany i un dels cineastes més respectats pel seu rigor intel·lectual i compromís polític. Vinculat al vessant crític del pensament neomarxista de l'Escola de Frankfurt, Kluge s'interessa pel projecte quan descobreix les notes de Sergei Eisenstein per adaptar el llibre de Marx. "Em va sorprendre molt que Eisenstein volgués filmar una adaptació d'*El Capital*, i especialment que ho volgués fer conjuntament amb James Joyce".

Eisenstein es va trobar amb Joyce pocs dies abans del crac de la borsa del 29, un detall que obsessiona a Kluge, i li va confessar la seva intenció d'adaptar l'obra de Marx prenent com a model l'estructura de *l'Ulisses* de Joyce. Kluge treballa a partir de les notes que Eisenstein pren per aquest projecte, que mai no es va portar a terme, realitzant un acte de justícia amb la història del cinema i, sobretot, un gest d'amor envers el director rus.

L'adaptació de Kluge, però, escapa als plantejaments inicials i esdevé una obra magna, un film assaig lliure i multiforme que combina peces curtes i llargues, documentals i ficcions, grafismes i animacions, lectures del llibre de Marx i entrevistes amb una nodrida representació de la *intelligentsia* alemanya. Kluge adverteix que "no és necessari que l'espectador conegui la teoria marxista per apropar-se al film. El focus s'alterna entre diversos individus, un

Kluge recorda Marx a 25 fotogrames per segon.

els quals és Eisenstein, però també H.M.

Enzensberger, Oskar Negt, Joseph Vogl i Helge Schneider. No assumeixo que els joves coneguin Marat, però confio que la seva teoria els resulti interessant en fragments. És el que vol dir el títol, notícies de l'antiguitat ideològica. Tant Marx com Eisenstein contenen esplèndids fragments, coberts per un munt de lava, com les antigues Pompeia i Herculaneum".

Marx a la carta

En una iniciativa que no té gaire precedents, L'Alternativa ofereix un detallat programa amb els horaris i continguts dels nombrosos episodis del film, tot per facilitar que l'espectador que ho desitgi pugui entrar i sortir de la sala lliurement; un itinerari alternatiu a

empassar-se les d'una tongada les tres parts de l'obra. "Em sembla meravellós que el públic es pugui relacionar amb la meua pel·lícula així", comenta Kluge. "Existeix una versió abreujada de 100 minuts (es va projectar al MACBA fa uns mesos) però és tan sols una fracció, un extracte. Quan el film es pot mostrar sencer, qualsevol manera no convencional de projectar-lo és bona. En els orígens del cinema alguns films eren maratonians, però el públic sempre va ser lliure d'entrar i sortir. El meu no és un film riu, com diuen alguns, sinó un llac que es pot navegar amb barques, com feien a l'antiga Xina".

'Notícies de l'antiguitat ideològica Marx/Eisenstein/El Capital' es projecta en el festival L'Alternativa (consulteu dies i horaris a les pàgines 62 i 63)

L'Alternativa

17è Festival de Cinema Independent de Barcelona

Del 12 al 20 de novembre
CCCB, Cine Maldà, MACBA, Filmoteca de Catalunya, Casa Amèrica i Institut Francès. alternativa.cccb.org

En l'atapeït panorama de festivals de la tardor barcelonina sobresurt per la seva longevitat L'alternativa, que enguany arriba a la dissetena edició. Mantenint els seus trets d'identitats ideològics i una gràfica que ja ens resulta familiar, L'Alternativa és notícia aquest any per la retrospectiva (incompleta, però) del francès **Raymond Depardon**, un dels noms fonamentals del documental europeu, del qual es projectaran alguns dels films més significatius d'una obra que és una lliçó de compromís amb la realitat i el cinema.

El festival també s'aproparà a la cinematografia mexicana des d'una perspectiva històrica a través del cicle *Miradas Compartides*, i reivindicarà la figura de **José Maria Nunes**, mort aquest 2010, al qual L'Alternativa ret un homenatge merescut. Dins les seccions oficials de llargmetratges destaca la presència de *Verano de Goliat* de Nicolás Pereda, guanyador de la prestigiosa secció Orizzonti de la darrera Mostra de Venècia (per davant d'autors consagrat com Hong Sang-Soo, José Luis Guerín o Sion Sono), el darrer film de Harun Farocki, *Zum Vergleich* (2009), i l'únic llargmetratge espanyol a competició, l'experimental *Los Materiales* (2009) del col·lectiu Los Hijos, una proposta molt peculiar que ja va conquerir el premi Jean Vigo al festival Punto de Vista. Per acabar, cal no oblidar la sempre interessant (i gratuïta) programació de Pantalla Hall, al CCCB, de la qual destaquem els programes de curtmetratges *Paradisos singulars*, *Poètica de les dimensions*, *Viatges (im)mòbils* i *Llegats conflictius*. -X.S.

'Reporters', de Raymond Depardon.